

MŪSU AIZGĀJUŠIE

Zigurds Barbins

1926. g. 23. VIII – 2018. g. 1. X

Pasargi mani kā savu acuraugu.

Tavu spārnu pavēnī

Ļauj man patverties. (Ps. 17:8)

Zigurds bija mācītāja Jura Barbina (1897-1974) un Mildas Brekteres-Barbinas (1902-1970) pirmdzimtais dēls. Mācītājs Barbins tajā laikā kalpoja Priekules baptistu Cianas draudzē. Ganību ielā 22, uzcēla “mācītāja māju.” Kad mazam Zīgītim kāds apciemotājs prasījis, kur ir saimīnieks, viņš atbildējis: “Es te esmu tas saimīnieks.” Un tāds viņš arī no šīm mājām tika izvadīts 9. oktobrī, no zāles kuŗu viņš piebūvēja, kad māja kļuva par pazīstamo viesu namu—“Mūsmājas”—90to gadu beigās.

Zāle bija pilna paziņām, radiem, draugiem no tuvienes un tālienes Latvijā. No Amerikas—bijām Zigurda māšas Ruta un es, Astrida. Atvadu vārdus skaisti sacīja evaņģēlists, mācītājs Gundars Vadonis un Priekules baptistu draudzes mācītājs Gundars Lašauris. Draudzes ansamblis, Zentas Svaras vadībā, dziedāja dažas Zigurda iemīļotās dziesmas: *Reiz sidrabsaites raisīsies*, (kuŗu dziedāja arī izvadot mūsu vecākus) un *Es nezīnu kādēļ gan Dievs ir mani mīlējis*. . . .

Bet es to zīnu, kam es tīcu un stīpri ceru, ka Viņš ir spēcīgs

to man novēlēto mantu līdz mūža dienai pasargāt.

Par Zigurda dzīvi pastāstīju es, aicinot arī publiku izteikt savas atmiņas un iespaidus. Domājot, ko teikt, apzinājos, ka tieši fakti man bija maz, jo mums bija deviņu gadu starpība. Miranda (1928-2000) un Torilds (1931-2006) bija “lielie” bērni, kas kopā ar Zigurdu gāja baznīcā, mācījās Priekules pamatskolā, siroja Valta Birzē, un strādāja dažādos mājas un lauku darbos. Par laimi, Zigurds atstāja aprakstu par savas jaunības dzīvi, Otrā pasaules kara laikā, ko šeit īsumā dalīšos ar jums, mīļie lasītāji:

“1942. gadā es beidzu Ilģu lauksaimniecības skolu. To pabeidzis, nevarēju braukt mājās, jo bijām daudz bērnu; man bija jāsāk strādāt. . . pienāca paziņojums, ka man jāiet uz komisiju, jāiestājās darba dienestā.”

Zigurdam tad bija 17 gadi. Par tālākām gaitām, spaidu darbiem

komandējumos līdz kara beigām un par 67 dienu gaŗo, baigo ceļojumu uz Tāliem Ziemeļiem līdz Intai/Vortukai, viņš sīki paspēja aprakstīt, ko mazliet citēšu šeit.

Kad manas tiešās atmiņas nosēdās, mūsu ģimene vairs nedzīvoja Priekulē bet Mazgramzdas 14-hektāru piemuižas laukos, kur tēvs ārpus saimniecības, kalpoja vairākās apkārtnes draudzēs. Kaut gan vēl 1944. g. vasaras beigās kara briesmas un izsūtīšanas mūs tieši neskāra, tomēr nemiera sajūta bija visapkārt, bet mājas un lauku darbi ņēma priekšroku un saimnieka uzmanību: par spīti

visam bija jāievēc raŗa un lauki jāsaŗatavo ziemai.

Un tā, oktobra otrā nedēļā, mūsu sētā ar lielu troksni ieradās kuļmašīna un sākās kuļšanas talka. Sēta bija strādnieku pilna; arī vācu zaldāti, kas mitinājās blakus meŗā, nāca līdzēt. Kādas trīs dienas kūla bez atpūtas; atceros kā tēvs stiepa pilnos maisus uz šķūņaugšas un vaidēja par muguras sāpēm; mamma, ar palīdzēm, nemitīgi strādāja virtuvē. Bet tas nebija viss. Vienā pēcpusdienā maza bēģļu karavana apstājās un lūdza naktmājas un stāstīja par draudošās frontes tuvošanos uz mūsu pusi. Jau nākošā dienā mūsu sētā ienāca kāda tēvam pazīstama mācītāja ģimene, kas drošības dēļ bēŗa no Liepājas. Un beidzot, nevienam negaidot, ieradās Zigurds. Viņa vienība bija braukusi tuvu mūsu mājām, un viņš, riskējot sodu, nolēca no smagās mašīnas un atskrēja uz mājām—atvadīties. Satraukta, mamma sauca tēvu un mūs visus. Laiciņu ciemojāmieš, kamēr brālis paēda, tad mamma piekrāva ceļa somu ar pārtiku un mēģināja viņu pierunāt slēpties, bet viņš atteicās. Tēvzeme sauca... Mēs raudājām. Arī tēvs raudāja, kad Zīgis izgāja pa durvīm. Es viņam skrēju līdz—gaŗām kuļmašīnai, aiz rijas, kur nopļauktos laukos brīvi uzdzīvoja mans ganāmpulks. Kauns jau bija raudāt, kauns “maisīties pa kājām.” Savaldījos un atkāpos līdz aukstās rijas sienai un noskatījos kā lielais brālis aiziet viens pats pa ratu celiņu un pazūd aiz uzkalna. — Darbi turpinājās. Kuļmašīna kūla—nevien labību, bet mūsu tautu—līdz mūsu āboliņu lauki pārvērtās par milzu kapiem, līdz bojā gāja pats kūlējs. Bet tas notika dienas vēlāk.

Tās sestdienas pievakarē, kuļmašīna aizbrauca. Talcinieki nomazģāja savus sviedrus un puteķļus pirtī. Tad tīri un lustīgi,

vecā bērza ēnā, svinējām “pļaujas svētkus”. Galds bija pārpilns, gaisotne jautra, saulriets liesmojošs. Paēduši, padzēruši vācieši pirmie sagāja lielajā istabā ap klavierēm. Miranda spēlēja, puīši dziedāja, bet mamma teica: “Nebūs labi”.

Viņas nojauta piepildījās jau nākošajā rītā, svētdien, 8. oktobrī, kad motocikls iedrās sētā un satrauktais virsnieks rēca, ka fronte esot tikai piecus kilometrus no mūsu mājām un mums jābēg. Laika maz. *Nur Zwei Stunden!* Pasaule sagriezās ar kājām gaisā, kamēr mēs skrējām no vienas istabas otrā. (Interesanti gan kādas lietas katrs savāca un ko atstāja!) Tēvs krāmēja pārtiku— speķi, desas, medu, maizes klaipus. Kad lielie “gumijas” rati bija pielādēti, viņš deva atļauju kareivjiem šaut lopus un ņemt ko grib. It kā pa murgiem, mēs iekārtojāmies katrs savā “ligzdā” un tad, šāvieni, kviekšanu un brēkšanu pavadīti, atstājām savas mājas uz visiem laikiem un uzsākām savu bēgļu ceļu pāri Latvijas-Lietuvas robežai uz Vācemi.—

Novembra beigās visai bēgļu karavānai atņēma zirgus un ļāva izkļīst. Mūsu ģimene ar laiku apmetās Marīnburgā. No turienes tēvs uzzināja, ka Zigurds ar savu komandu esot novietoti kādā *Zonnenfeldā*, Prūsijā, un nolēma doties turp. Viņš atrada Ziga komandu kādā pārpilnā barakā, skumjā stāvoklī. Izlūdzis atļauju dēlam pavadīt Ziemsvētkus ar mums, tēvs atgriezās ar labo vēsti. Bet Zigurds neieradās. Vecāki viņu nekad vairs nesatika.

—
Ārīšķīgi, visā adventa laikā, senā Marīnburga bija pasakaini skaista un mēs nomierinājāmies. Tajā Svētajā Naktī, mīlīgā baptistu dievnamā, klausoties skaistā vācu valodā Ziemsvētku stāstu un dzirdot eņģeļu kori, bijām pateicīgi Dievam, ka Viņa ticīgie kristieši mūs bija uzņēmuši, atveŗot savas durvis un sirdis un pasargājuši no visām briesmām. Kaut tikai uz brīdi, mums bija labi un silti. *Tik skaisti, tik skaisti!* . . . Bet tūlīt pēc Jaungada zvaniem, fronte ielenca pilsētiņu, un atkal, lielā panikā, mēs ar vietējiem drūzmējāmies uz staciju, kamēr 15. divīzija aiztriecās līdz Berlīnei, kur Zigurds, ievainots, krita krievu gūstā. Bet visnežēlīgākais bijis latvietis, kas viņu modināja naktīs un ņirdzīgi izsauca uz “pārrunām,” līdz beidzot

“...pateica, ka man būs tiesa, esmu nodevis dzimteni, karojis vācu pusē. Uzsauc augšā, jāstāv kājās, jāklausās. Esmu notiesāts par dzimtenes nodevību pēc punkta 59-1A... Pateica, ka 10 gadi labošanas darbu kolonijā Tālajos Ziemeļos...

Mūs aizveda uz dzelzceļa staciju. Vagonos bija nāras divos stāvos. Pods nebija, bet sile, krāsniņa. Braucām kādus divus mēnešus. Ilgi nostāvējām Brestā, kamēr pārskrūvēja riteņus. . . . Veda caur Maskavu uz Jaroslavu, tālāk uz Ziemeļiem. . . .

Strādāju dažādus darbus: gan bedres kalām, gan stabus taisījām. . . remontējām dzīvokļus virsniekiem. . . . Sākumā biju nodomājis, ka nerakstīšu nevienam, jo bija tikai

vecaistēvs ar vecmāti. . . diez vai izdzīvošu. Cerības bija mazas, jo ieslodzītie mira. 1941. g. pirmajā ešelonā no Latvijas 1200 cilvēkiem dzīvi bija palikuši tikai 25. Visas mājas Intā uzbūvētas uz cilvēku kauliem.”

Tomēr Zigurds deva ziņas vecvecākiem, kas atsūtīja zābakus, piparus (veselībai) un citas lietas, ko dalīties ar līdzcilvēkiem. Par viņu iežēlojās kāda vadītāja kundze un sagādāja darbu maizes ceptuvē. Kaut darbs bijis ļoti smags, tomēr viņš strādāja siltumā un bija paēdis. (Viņš stāstīja, ka katrā drausmu brīdī vienmēr bijis kāds vai kāda ar laipnu roku un līdzjūtīgu sirdi.) Tā brālis izdzīvoja:

“Tieši tai dienā, kad nomira Staļins, 1953. gadā, mani atbrīvoja, gāju laukā pa vārtiem. Iedeva man apliecību... Gramzdā man vairs neviena nebija. Liepājā uzreiz pateica, ka tā ir rajona pilsēta, ka tur apmesties nedrīkst, tad uz Aizputi. Aizputē strādāju kūdras purvā, pieņēma ar lielām mokām. 1956. gadā bija amnestija, noņēma sodamību. Tad es atbraucu uz Liepāju.’

Tai pašā laikā, mūsu ģimene, kā citi bēgļi, jau bija iedzīvojušies Amerikā. Mūsu mājvieta bija Klīvlendē, kur tēvs 1950. g., ar pilnām tiesībām sāka vadīt Klīvlandes Latviešu Baptistu draudzi. 1956. g. saņēmām pirmo vēstuli no Zigurda. Kaut gan vecāki savu dēlu vairs nesatika, tomēr viņš it kā atsāka dzīvot ar mums caur fotografijām un vēstulēm, kurās viņš aprastīja savu dzīvi okupētajā dzimtenē:

Liepājā viņu sagaidīja mūsu mātes vecāki Līna un Kārlis Brekeri. Drīz viņš apprecēja Matildi Grāpīti, arī Sibīrijas pārdzīvotāju, ar ko kopīgi atjaunoja savas dzīves. Kopīgi (ar tēva palīdzību) viņi uzcēla māju Sarkanarmijas (tagad Kalpaka) ielā un iekopa dārzu, kur audzēja tulpes, trušus tirgam un citas lietas. Šeftējās kā vien prata un izdzīvoja. Skaisti iekoptā mājā, kā redzējām fotografijās, svinībās sanāca radi un draugi. Mūsu omīte (adītāja) iemācīja Matildei adīt ar mašīnu un tā vēl kautko piepelnīt; Zigurds strādāja pilsētas transporta nodaļā; abi rūpējās par vecmāti un vectēvu līdz viņu zemes saites pārtrūka.

Bet tad, pēkšņi, 1994. gada pavasarī, auto katastrofā bojā gāja Matilde ar šoferi, bet Zigurds iekrita grāvī gandrīz neskārtis. Neilgi pēc šīs traģēdijas, viņš atsāka savu nākošās dzīves cēlienu. Atguvis tēva būvēto māju Priekulē, viņš pārcēlās tur un sāka saimniekot: atbrīvoja namu no nevēlamiem iemītniekiem, izvāca no istabām graustus, un vecā staļļa vietā uzbūvēja saimniecības ēku. Ar otrās sievas Ritas un brāļa Torilda palīdzību, lielo māju izremontēja un eventuāli atvēra kā viesu namu. Dabīgi, Zigurds iesaistījās Priekules baptistu draudzē un dažādos veidos sniedza praktisku atbalstu un apmeklēja dievkalpojumus kamēr veselība atļāva.

Kad Dzelzs priekšgars sabruka, mūsu reiz pazudušais brālis

vairākas reizes apciemoja mūs visus savās mājās: Klīvlāndē, Cincinnattijā, Kollinsvillē, St. Louisā. Ne mākslas galērijas vai glauni restorāni viņu pievilka, bet Amerikas starpvalstu autoceļi, darbu rīku veikali, plašie neierobežotie lauki un laipnie smaidi. Tā viņš apguva reālus iespaidus un izpratni par dzīvi Amerikā. Savkārt, mēs un daži mūsu bērni iepazīna savu onkolu "Mūsmājās" un saprata, no kurienes mēs nācām un kādēļ. Par visu to lai slava un pateicība Dievam.

Pārdomājot Zigurda dzīves gājumu un mūsu bērnības mājas ap 100-gadu pastāvēšanu, saredzu brāļa un mājas simbiozi, it kā simbolisku atspulgu. Redzu kā viens otram deva enerģiju un jaunu dzīvi, kur, kā Ījābam, beigās bija lielākas par sākumu,

darot katru lielāku, dziļāku un plašāku. Kā savā agrā, nevainīgā bērnībā, viņš mūža beigās, apzināti un varēja lepnī teikt: "Es te esmu tas saimnieks." Jo viņš patiešām ar prieku saimniekoja, kā bija mācījies tēva sētā un lauksaimniecības skolā— pēc senču paradumiem, likumiem un tikumiem. Viņš ar palīgiem izkopa dārzus un laukus, audzēja kartupeļus un labību, turēja cūkas, vistas (ar gaili), iekārtoja siltumnīcas un uzbūvēja pirti. Viņš strādāja un rūpējās nevien par sevi un savu māju, bet arī par savu pilsētu, par cilvēkiem—par Latviju—līdz pēdējām dienām, līdz pateica, "Man pietiek." Tad apstājās sirds un elpa pārtrūka. Tas bija agrā 1. oktobra rītā, Liepājas slimnīcā.

9. oktobra priekšpusdienā, priēžu zārku ienesa lielajā, puķēm rotātajā pilnā zālē—kā viņš jau bija iztēlojis un vēlējies. Diena, saulaina rudens krāsās, bija burvīgi skaista. Zigurda uzticīgās gādnieces Veltas Siliņas puķu dobēs ziedēja dālijas savā krāsu godībā; ābeļu zari lūza no augļu smaguma; siltumnīcās gatavojās tomāti un vīnogas. Mūsu "baltais nams" mirdzēja saulē. Tāda bija mūsu tēva celtā un zaudētā, bet vecākā brāļa sēta—mūsu visu lepnums! Tā bija Zigurda un viņa čaklās kopējas Veltas atgūtā paradīze, un no tās, par sūnainu taciņu viņa miesas izvadīja uz mūžīgo paradīzi, kur dvēselei miers un atdusa.—

Zigurda urnu, draugu un radu pavadītu, dienas vēlāk, apglabāja Ziemeļu Kapos Liepājā, blakām vec-vecākiem Kārlim un Līnai Brekteriem un sievai Matildei.

Astrīda Stahnke

Fotografijas—A. Stahnke

MŪSU AIZGĀJUŠIE

Biruta Aļle, dzim. Bergmanis

1928. g. 16. VI – 2018. g. 10. X

Biruta Aļle dzimusi Bergmane 1928. g. 16. jūnijā Užavā, Latvijā. Pēc neilgas slimības, Birutas Aļles mūžs beidzās 2018. g. 10. oktobrī *West Chester*, Pensilvānijas pavalstī.

Ģimenē Mamma bija jaunākā un uzaugot viņas brāļi Andrejs un Kārlis, un māsa Anniņa bieži viņu sauca par "Māšeli". Mammas ģimenē bija interesanti tas, ka tēvs bija dzimis luterānis, bet mamma baptistu ģimenē. Mammas vec-vecmāmiņa bija viena no pirmajām, kuŗu kristīja, Latvijā iesākoties baptistu kustībai.

Jānis un Biruta Aļle Foto: ģimenes piemiņas

Viņa par to saņēma daudz sitienus no muižas vagara. Mamma ar savu ģimeni dzīvoja Užavā, Piltenē, Puzes pagastā. Biruta apliecināja savu ticību uz Jēzu Kristu kā Glābēju un Pestītāju jau agri jaunībā, un šo ticību viņa turēja dārgu visu savu mūžu.

Mammas tēvs bija pagasta valdē, un tamdēļ Mamma kopā ar tēvu, māti un māsu Otrā pasaules kara beigās bēga no komunistiem. Vecākais brālis Andrejs kaŗā krita, bet jaunākais brālis Kārlis